

## עמיד הספר המודפס בחברת המידע – הערכות בקרב אנשי אקדמיה וסטודנטים/בדיחי דקלה

### תקציר:

ספרים וקריאת ספרים מהווים חלק בלתי נפרד מהחיים האקדמיים של סטודנטים ובמיוחד של אנשי מחקר. הספר מהווה בראש ובראשונה כלי להעברת מידע וידע. זהו כלי תרבות שעבר שינויי רבים במהלך התפתחותו. בתחילה היה הספר בתצורה של לוחות אבן וחימר, לאחר מכן, הופיעו מגילות הפפירוס והקלף, ולבסוף, התפתח הקודקס, שזהו למעשה הספר של היום. כל תצורה חדשה שהופיעה במהלך שלבי התפתחות הספר הומצאה במטרה לשפר ולייעל את הטכנולוגיה הקיימת.

הפתרונות נועדו בעיקר לצורכי אחסון ושמירה של מידע. מגילות הפפירוס לדוגמה, הכילו מידע רב יותר, מאשר יכלו להכיל לוחות החימר. החומר ממנו עשוי הספר השתנה במהלך השנים, החל בכתיבה על גבי אבן, חימר, פפירוס, קלף ונייר.

הספרים הפכו עם הזמן ליותר קלים מבחינה פיזית, דבר שאפשר נשיאת הספרים למסעות ולמרחקים. בהמשך, הקודקס הומצא במטרה לפתור את קשיי הקריאה וההתעסקות המסורבלת עם גלגול המגילות. שלב נוסף בהתפתחות הספר, שיש מגדירים אותו השלב הרביעי, הוא הופעתו של הספר האלקטרוני. המושג "ספר אלקטרוני" הוא שם כולל לסוגים שונים של ספרים בתצורה אלקטרונית: טקסט ממוחשב, CD – ROM, מחשבי מחברת או מכשירי eBook.

מאז המצאת המחשב והופעתה של רשת האינטרנט, בשנות השישים, אנו חשים בתהליך מואץ של דיגיטליזציה מסמכים. אנו נחשפים לטקסטים אלקטרוניים במסגרות שונות בחיינו: בעבודה, בלימודים ולצרכינו האישיים. אחד התחומים העיקריים שחשוף במידה רבה לטקסטים האלקטרוניים הוא התחום המחקרי-אקדמי. מחקרים מראים כי השימוש במסמכים ובטקסטים אלקטרוניים גבוה בקרב סטודנטים ואנשי מחקר. אך, טקסטים אלקטרוניים אינם נחלת המחקר האקדמי בלבד. כיום, בעלי מקצועות חופשיים, כגון אנליסטים ועורכי דין חשופים, ואף משתמשים בטקסטים אלקטרוניים במהלך עבודתם המקצועית.

בעבודת מחקר זו נבדקה שאלת עמיד הספר המודפס בקרב סטודנטים וחוקרים. שאלות המחקר העיקריות בודקות מהם סוגי הספרים העיקריים הנקראים על ידי הנבדקים, מהו פורמט הקריאה עליהם, האם להערכת הנבדקים יש לקריאת ספרים מודפסים עמיד בחברת המידע ומה יהיה מעמדו של הספר האלקטרוני ובאילו תחומים.

כאמור, המחקר כלל שתי אוכלוסיות נבדקים: סטודנטים משלוש פקולטות עיקריות באוניברסיטת בר-אילן (רוח, חברה וטבע), וכן קבוצה של ארבעה עשר אנשי מחקר ומקצוע מתחומים שונים. כלי המחקר, בהם נעשה שימוש, היו שאלונים וראיונות חצי מובנים, אשר נבנו במיוחד בכדי לענות על שאלות מחקר. לאוכלוסיית הסטודנטים חולקו 200 שאלונים אנונימיים, ואילו בקרב אוכלוסיית החוקרים נערכו ראיונות אישיים חצי מובנים.

